

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

15
1921

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΟΜΜΗΤΑ

Ἐν ᾧ ὑπ' ἀριθμῷ ΣΕ 83 καταλοίπων τοῦ Σπ. Λάμπρου εὑρίσκουμεν μικρὸν τετράδιον, ἐν ᾧ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Συγγράμματα Στεφάνου Κομμητᾶ» ἀναγράφονται δέκα ἑπτὰ τύποις ἐκδοθεμένα ἔργα τοῦ Στεφάνου Κομμητᾶ μετὰ τινων συντόμων παρατηρήσεων ἀναφερομένων ὡς τὰ πολλὰ εἰς διασαφήσεις τοῦ περιεχομένου τῶν ἔργων τούτων.

Εἰς τὰ δέκα καὶ ἑπτὰ ταῦτα ἔργα τοῦ Κομμητᾶ, τὰ τύποις ἐκδοθέντα, πρέπει νὰ προστεθῇ πρῶτον μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ 3 καὶ 4 ὁ δεύτερος τόμος τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων, οὗτος ὁ τίτλος «Παιδαγωγικά κτλ. ὡς ἐν τῷ πρώτῳ. Ἑλληνικά κτλ, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ. Τόμος δεύτερος περιέχων ἐκ τῶν Λουκιανοῦ διαλόγων ε'. ἐκ τοῦ Πλάτωνος γ'. τὸν πίνακα τοῦ Κέβητος καὶ ἐκ τῆς Κύρου παιδείας τοῦ Ξενοφῶντος. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας-αωκῆ 1828» καὶ δεύτερον οἱ δώδεκα τόμοι τῆς ἐγκυκλοπαιδείας οἱ φέροντες ἐπιγραφὴν:

«Ἐγκυκλοπαιδεία ἑλληνικῶν μαθημάτων Γραμματικῆς, ρητορικῆς καὶ ποιητικῆς, τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν περιέχουσα καὶ συλλογὴν μετ' ἐκλογῆς ἐκ τῶν ἀρίστων ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων ὑποσημειώσεων καὶ λεξικῶν, ὀνομαστικῶν τε καὶ λεκτικῶν, εἰς τε τῶν δυσχερῶν σαφήνειαν καὶ τῶν λέξεων ἐξήγησιν, συντεθεισά τε καὶ συλλεγείσα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης».

Ἴδου τί λέγει ὁ Κομμητᾶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ πρώτου τόμου τῆς ἐγκυκλοπαιδείας ταύτης: «Μεταχειρισάμενος οὖν τὸ ἔργον καὶ συλλέξας ἐν ἐκλογῇ ἐκ τῶν ἀρίστων, ὅσα ἔδοξαν ἀναγκαιότατα εἰς

1. Ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶνε τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 30 χειρόγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Λάμπρου, τὸ περιέχον αὐτογράφους λόγους καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Στεφάνου Κομμητᾶ.

ἐν τελεῇ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας μάθησιν διεῖλον εἰς τρία· εἰς γραμματικὴν, ρητορικὴν καὶ ποιητικὴν, τὸ ὅλον ἔργον εἰς δυοκαίδεκα κατατάξας τόμους· ὧν ἑπτὰ μὲν εἰς τὸ γραμματικὸν ἀναφέρονται, τρεῖς δὲ εἰς τὸ ρητορικὸν καὶ δύο εἰς τὸ ποιητικόν· οὐδὲ γὰρ ἕξῃν ἐπιτομώτερον, τὴν ὀφέλειαν τῶν ὁμοεθνῶν καὶ μὴ τινα ρυπαρίαν ἰδίαν σχολὸν ἔχοντι· τὰ τε γὰρ σημειώματα καὶ τὰ λεξικά ἐν ἑκάστῳ τόμῳ προσιθόμενα, οὐ πολὺ τι τὸ κείμενον καταλείπουσι».

Ἴδου αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν τόμων τούτων. 1

Τόμος πρῶτος

περιέχων τὴν πραγματικὴν γραμματικὴν εἰς τέσσαρα βιβλία διηρημένον· εἰς τύπους, τεχνολογίαν, σύνταξιν καὶ σύνθεσιν οἷς προσετέθησαν καὶ διάλογοί τινες καὶ ὀνομαστικόν, καὶ ὀνομάτων πραγματικῶν λεξικόν, χρήσιμα εἰς τὸ προΐεσθαι τὴν Ἑλλάδα φωνὴν τὸν βουλούμενον.

αωιβ' 1812

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωάν. Βαρθ. Τζβεκίου πρώην Βενδῶτου

Τόμος δεύτερος

περιέχων τὴν θεωρίαν τῆς γραμματικῆς ἐν τε τεχνολογίᾳ καὶ συντάξει καὶ συνθέσει.

αωιδ' 1812

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Τόμος τρίτος

περιέχων ἀστεία, μύθους, διηγήματα, γνώμας, παράδοξα, ἥθη καὶ ἔθη ἔθνῶν καὶ μυθολογίαν, ὅσα εἰς εὐρυμάθειαν συμβάλλεται καὶ περιέργειαν τῶν πρωτοπείρων.

αωιβ' 1814

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωάν. Βαρθ. Τζβεκίου πρώην Βενδῶτου

Τόμος τέταρτος

περιέχων ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ, Πλάτωνος, Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ

1. Εἰς ἕναστον τόμον προηγείται τὸ Ἑγκυκλοπαιδεία ἑλληνικῶν μαθημάτων κτλ. ὡς ἀνωτέρω καὶ ἔπονται τὰ κατωτέρω σημειούμενα.

διαλόγων καὶ τοῦ Κέβητος πίνακα πρὸς ἔθισμον τοῦ προῖεσθαι τὴν Ἑλλάδα φωνήν.

ζωιγ 1813

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Τόμος πέμπτος

περιέχων Θεοφράστου τοὺς ἠθικοὺς χαρακτῆρας, Ξενοφῶντος ἕκ τῆς Κύρου παιδείας καὶ τῶν ἀπομνημονευμάτων. Ἱεροκλέους ἠθικά, Μαξίμου Τυρίου, Δίωνος Χρυσοστόμου, Θεμεστίου περὶ φιλίας, Μουσωνίου παιδείας γυναικῶν λόγους καὶ τινων Πυθαγορικῶν τινὰ δωρικῶς συγγεγραμμένα.

ζωιδ' 1814

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Τόμος ἕκτος

περιέχων ἕκ τοῦ Πλουτάρχου, Θουκυδίδου καὶ Ἡροδότου ὅσα εἰς ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀνάγεται, τὴν πολὺ τι μάλιστα διαφέρουσαν τοῖς Ἕλλησιν.

ζωιδ' 1814

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Τόμος ἑβδομος

περιέχων συλλογὴν ἕκ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων τοῦ τε Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀθανασίου τε καὶ Βασιλείου τῶν μεγάλων καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

ζωιδ' 1814

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωαν. Βαρθ. Τζβεκίου πρῶην Βενδῶτου.

Τόμος ὄγδοος

περιέχων ἑκθεςιν ἐπιστολικῶν τύπων, περὶ προγυμνασμάτων, ῥητορικὴν καὶ πράξεις αὐτῆς. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπιστολάς διαφόρους καὶ μελέτας Ἀντισθέλους, Ἀλκιδάμαντος καὶ Γοργίου πρὸς μελέτην καὶ παράδειγμα.

ζωιδ' 1812

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωαν. Βαρθ. Τζβεκίου πρῶην Βενδῶτου.

Τόμος ἕννατος

περιέχων διαφόρους λόγους ρητόρων πρὸς μελέτην καὶ παράδειγμα...
αω:γ' 1813

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωάν. Βαρθ. Τζβεκίου πρώην Βενδώτου

Τόμος δέκατος

περιέχων ἕκ τῶν Ἀττικῶν ἀρίστων ῥητόρων λόγους· Λυκούργου τὸν
κατὰ Λεωκράτους· Αἰσχίνου τὸν κατὰ Κτησιφῶντος· καὶ Δημοσθένους
τὸν περὶ Στεφάνου καὶ τοὺς τρεῖς Ὀλυνθιακοὺς καὶ τῶν Φι-
λιππικῶν τὸν πρῶτον.

αω:δ' 1814

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωαν. Βαρθ. Τζβεκίου πρώην Βενδώτου.

Τόμος ἑνδέκατος

περιέχων περὶ μετρικῆς καὶ περὶ ποιητικῆς διδασκαλίαν ἐπίτομόν τε·
ἅμα καὶ ἀνελλιπῆ καὶ συλλογὴν ἕκ διαφόρων ποιημάτων.

αω:γ' 1813

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀντωνίου Χαΐκουλ

Τόμος δωδέκατος

περιέχων ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν δραμάτων, περὶ κατασκευῆς θεά-
τρου ἑλληνικοῦ καὶ ὅπως ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα ἐν αὐτῷ· καὶ ἕκ
τῶν ἀρίστων δράματα πέντε· Αἰσχύλου Προμηθεΐα, Σοφοκλέους
Αἴαντα, Εὐριπίδου Ἑκάβην καὶ Κύκλωπα καὶ Ἀριστοφάνους
Πλοῦτον.

αω:δ' 1814

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀντωνίου Χαΐκουλ

Τὴν ἐγκυκλοπαιδεΐαν ταύτην τοῦ Κομμητᾶ ἐξέδωκε τὸ δεύτερον
ὁ Κορμπολᾶς εἰς δέκα τόμους τυπωθέντας ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ
1839—1840 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν·

«Ἐγκυκλοπαιδεΐα ἑλληνικῶν μαθημάτων συλλεγεῖσα ἕκ τῶν ἀρίστων
Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων ὑπο-
σημειώσεων παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ. Νῦν δὲ τὸ δεύτερον ἕκ
τῶν λαμπροτέρων ἐκδόσεων ἐπιδιορθωθεῖσα καὶ μὲ πολλὰς προσ-

θήκας τεμαχίων καὶ ὀλοκλήρων λόγων ποιητῶν καὶ λογογράφων ἀναγκαιούτων εἰς τὴν καράδοσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπαυξηθεῖσα ἐκδίδεται εἰς τόμους δέκα ὑπὸ Κωνσταντίνου Γκαρπολᾶ»

Ἴδου τί παρατηρεῖ ὁ ἐκδότης ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ πρώτου τόμου· «Ἴδου προσφέρεται εἰς τὸ κοινὸν ἐγκυκλοπαιδεῖα σχεδιασθεῖσα μὲν κατὰ τὴν τοῦ Κομμητᾶ (ἐξ ἧς ἀφαιρέθησαν τὰ ἐν τέλει λεξικά καὶ αἱ γραμματικαὶ ἀντὶ τῶν ὁποίων προσετέθησαν τὰ παρακατιὸν ὡς φαίνονται) ἐπιδιορθωθεῖσα δὲ μὲ πλείστας προσθαφαιρέσεις κατὰ τὰς σημερινὰς χρείας καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἐν Ἑλλάδι παιδείας Ὅλοι καθὼς ἦσαν οἱ λόγοι τῶν ἑλληνικῶν συγγραφέων εἰς τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν ἀκριβῶς καθαρισμένοι ἐτυπώθησαν ἀπὸ κείμενα ἐκδόσεων τῶν λαμπροτέρων ἡμοῦ μὲ τὰ σχόλιά των. Προσετέθησαν δ' ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ δοκιμωτάτου γυμνασιάρχου κυρίου Γενναδίου καὶ οἱ ἐφεξῆς λόγοι» (ἀναφέρει τὰ προστεθέντα).

Οὕτω ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ ἐκδόσει παρελείφθησαν τὰ περὶ γραμματικῆς, συντάξεως, ποιητικῆς καὶ ρητορικῆς διδασκαλίας, διότι ἠλπίζοντο ἐκδόσεις μεθοδικώτεραι. Ὁ Γεώργιος ὅμως Μουσαῖος καὶ ὁ Εὐθύμιος Κλεάνθης νομίζοντες ἀναγκαίαν τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Κομμητᾶ ἐξέδωκαν δύο ἔτι τόμους τὸν μὲν περιλαμβάνοντα τὸ συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸν δὲ τὴν μετρικὴν, παραλείψιντες τὴν ἐκδοσιν τῆς γραμματικῆς διότι ἐξεδόθησαν μεθοδικώτεραι γραμματικαί, ὡς οἱ ἴδιοι παρατηροῦσιν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθέντος συντακτικοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἴδου οἱ τίτλοι τῶν δύο τούτων τόμων·

Συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκ τῆς δωδεκατόμου ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ ἀοιδίου Στεφάνου Κομμητᾶ, νῦν τὸ δεύτερον ἐκ τῶν δοκιμωτέρων γραμματικῶν ἐπιδιορθωθὲν καὶ προσθήκαις πολλῶν ὑποσημειώσεων καὶ κανόνων ὀλοκλήρων ἐπαυξηθὲν ἐκδίδεται εἰς τύπον ὑπὸ Γεωργίου Μουσαίου καὶ Εὐθυμίου Κλεάνθου. Ἐκδοσις δευτέρα. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας 1842.

Μετρικὴ ἤτοι πραγματεία τῶν διαφόρων μέτρων τῆς ποιητικῆς ἐκ τῆς δωδεκατόμου ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ ἀοιδίμου Στεφάνου Κομμητᾶ. Νῦν τὸ δεύτερον ἐπιδιορθωθεῖσα καὶ ἐπαυξηθεῖσα προσθήκη τῆς τε προωδίας τοῦ κυρίου Ραγκαβῆ καὶ τῶν στιχουργικῶν τοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου πρὸς χρῆσιν τῆς φιλομούσου νεολαίας ἐκδίδεται εἰς τύπον ὑπὸ Γεωργίου Μουσαίου καὶ Εὐθυμίου Κλεάνθου Φιλαδελφεύς (ἔκδοσις δευτέρα). Ἐν Κων)πόλει ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας 1842.

Κ. Ι. Δ.

Συγγράμματα Στεφάνου Κομμητᾶ

1. Παιδαγωγὸς ἢ πρακτικὴ γραμματικὴ, παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης. Ἐν Βιέννῃ. Παρὰ τῷ Φραντς Ἀντωνίῳ Σχραίμβλ. αφ. 1800.

Εἰς 8ον. Σελ. ιη'. 651.

Τῇ πρακτικῇ ταύτῃ γραμματικῇ οὕτω κλήθεισῃ πρὸς ἀντίθεσιν τῆς θεωρητικῆς περιεχούσης θεωρίας καὶ ὑψηλοτέρας ἐννοίας ὡς ὀρισμούς, λόγων ἀποδόσεις κτλ. ἐνῶ αὕτη μόνον τὰ εἰς πράξιν ἀφορῶντα καὶ μηδὲν θεωρίας ἢ ὑψηλοτέρων ἐννοιῶν περιέχει, ταύτη λέγομεν προσετέθησαν κατὰ τὸ τέλος καὶ τινες ἑλληνικοὶ Διάλογοι ἐκ τῶν διαλογικῶν συγγραψάνται ἀρίστων συγγραφέων συνεργασθέντες, ἵν' ἔχωσιν ἄρχεσθαι καὶ ἑλληνιστὶ διαλέγεσθαι οἱ ἐφιέμενοι.

2. Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Ἑλληνικά. Γραμματικὴ, περιέχουσα τοὺς τύπους, τοὺς ἀναγκαίους κανόνας τῆς Τεχνολογίας, τῆς Ἑτυμολογίας, τῆς Συντάξεως, καὶ τῆς Συνθέσεως· καὶ περὶ Ἀνωμάτων ὀρημάτων. Ἐν Πέστῃ. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττνερ τῷ ἐκ Πειρούζας. αωκη'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. XVI 313.—6 Σελ. πίνακος περιεχομένων ἄνευ ἀριθμώσεως.

Ἐν τῷ προοιμίῳ τῷ ἐκ τῶν XVI σελίδων συνισταμένῳ τῆς γραμματικῆς ταύτης ἀφοῦ πρῶτον ἐκθέτει τίνι παροτρυνόμενος ἀπεφάσισε νὰ συντάξῃ τὰ παιδαγωγικὰ μαθήματα καὶ δὴ καὶ τὴν ἐπίτρε-

μον μὲν, περιεκτικὴν δὲ τῶν ἀναγκαίων ταύτην γραμματικὴν, καταδεικνύει μετὰ ταῦτα πῶς πρέπει νὰ διδάσκωνται τὰ παιδαγωγικὰ μαθήματα οἱ μαθηταὶ καὶ τὴν γραμματικὴν, ἵνα δ μαθητῆς, μαθὼν καὶ ταῦτα τὰ μαθήματα γέλνῃ ἔμπειρος γραμματικῆς καὶ πολλῶν πραγμάτων δαήμων καὶ πολλὰ ἄλλα λέγει ἐν τούτῳ.

3. Παιδαγωγικὰ μαθήματα συντεθέντα παρὶ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκκισίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. — Ἑλληνικά· συλλεγέιντα μετ' ἐκλογῆς ἐκ τῶν ἀρίστων Ἑλλήνων Συγγραφέων. Οἷς προσετέθησαν καὶ ἀναγκαῖαι ὑποσημειώσεις, καὶ λεξικά, ὀνομαστικόν τε καὶ λεκτικόν, εἰς τε τῶν δυσχερῶν σαφήνειαν καὶ τῶν λέξεων ἐξήγησιν. Τόμος Α'. Περιέχων ἐκ διαφόρων συγγραφέων διάφορα εἶδη ἀστεῖα, μύθους, διηγήματα, διαλόγους καὶ τὰ τοιαῦτα, χρήσιμα διὰ τοὺς πρωτοπέρους. Ἐν Πέσπτη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. VIII. 463.—Δὲν ἔχει προσέμεινον τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἀλλὰ τὰς VIII σελίδας καταλαμβάνουσι τινὰ περὶ τῶν συγγραφέων, ἀφ' ὧν τὰ ἐν τῷ παρόντι τμῶσι συνελέγησαν κατ' ἐκλογὴν ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τόμοις τῶν ἐλληνικῶν.

4. Παιδαγωγικὰ κτλ. ὄμματα τῷ α' τμῶσι. — Τόμος Γ'. περιέχων ἐκ τῶν πολλῶν ἀρίστων ῥητόρων λόγους τινὰς κατ' ἐκλογὴν καὶ ἐκ τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Βασιλείου τοῦ μεγάλου. Ἐν Πέσπτη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας, αὐκῆ'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. 428 ἐκτὸς 4 σελίδων ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν συγγραφέων ἀφ' ὧν κτλ. καὶ δύο σελίδες παραοραμάτων ἐν τέλει.

5. Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκκισίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Διδακτικά, Ἰερὰ Κατήχησις, περιέχουσα ὅσα συμβάλλουσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς εἰς θεὸν λατρείας τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐν Πέσπτη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ'. 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 87.

6. Παιδαγωγικά μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητιῆ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Γενικὴ ἱστορία, περιέχουσα τὴν τε ἀρχαίαν ἱστορίαν, καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν παλαιῶν ἐνδόξων ἔθνῶν, καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν νῦν κρατούντων ἔθνῶν. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράιτνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. 41. ἐκτὸς 2 σ. προοιμίου καὶ δύο παραοραμάτων.

Ἐν τῷ προοιμίῳ λέγει «συνοψίσθη δὲ ἡ παροῦσα ἐπίτομος ἱστορία ἐκ τε τῆς διτόμου ἱστορίας, ἣν συνερανίστατο Δημήτριος ὁ Δάβαρις, καὶ ἐκ τῆς τριτόμου, ἣν συνέθετο μὲν ὁ Γάλλος Δουμερῶν, μετέφερε δ' ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ εἰς τὸ ἡμέτερον ἰδίωμα Ἀθανάσιος ὁ Σταγειρίτης κτλ. Διήκει δὲ ἡ ἐπιτομὴ τῆς γενικῆς ἱστορίας αὕτη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ ἔτους τῆς ἐκδόσεως τῆς βίβλου.

7. Παιδαγωγικά μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητιῆ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, περιέχουσα τὰ ἀναγκαιότατα συμβεβηκότα εἰς τὴν ἱερὰν Ἐκκλησίαν· οἷον τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως, τοὺς διωγμούς, τὰς αἵρέσεις, τὰς συνόδους κτλ. Ἐν Πέστη παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράιτνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ' 1827.

Εἰς 8οον Σελ. XIV 257.

Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ προσήρτηται πίναξ τῶν Παπῶν καὶ τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως· περιλαμβάνει δ' αὕτη ἡ κεφάλαια. Τῆς βίβλου ταύτης ἐγένετο καὶ δευτέρα ἐκδοσις ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1864 ὑπὸ Σεργίου Χ. Ραφτάνη. Καὶ τὴν ἐκδοσιν ταύτην ὁ Π. Νιώτης διώρθωσε (:) καὶ ἔφερεν εἰς πέρας ταύτην μέχρι τοῦ 1864.

Ἴδου τί λέγει ὁ ἴδιος ἐν τῷ προοιμίῳ· «Ἡ παροῦσα ἐπίτομος ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία συνοψίσθη ἐκ τῆς τριτόμου ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Μελετίου τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ὅστις, ἐκκλησιαστικῶς ὢν καὶ πεπαιδευμένος ἀνὴρ, ὅσα ἱστορήσε τὰ πάντα μετὰ μαρτυριῶν διηγήσατο καὶ αἱ μαρτυρίαι ἐκεῖναι εἶνε ἱκαναὶ νὰ πιστώσῃσι καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπιτομῇ ταύτῃ λεγόμενα. Καὶ πάντα μὲν ἐξ ἐκεῖ-

νης εἴληπται τὰ ἄλλα· ὅσα δὲ ἀναφέρονται περὶ καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐπιστροφῆς τινῶν ἔθνῶν εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, καὶ τῶν ἐκστρατειῶν Λουδοβίκου τοῦ θ' βασιλέως Γαλλίας καὶ τινῶν κατασφαγῶν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ θρησκευτικὰς αἰτίας, τῶν ὁποίων ἀπτεταί ἀκροθιγῶς μόνον ὁ Μελέτιος, ταῦτα ἐλήφθησαν ἀπὸ διαφόρους ἄλλας ἱστορίας. Καὶ οὕτω μὲν συνετέθη ἡ ἐπιτομὴ αὕτη.

Ἐάν δέ που ἡ κατάρρησις ἐξελέγχηται, τοῦτο ἐφάνη ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀσθηρῆσιν ἡ ἀλήθεια, καὶ τὴν εὐδουκιμῆ ἡ ἀρετῆ, ἐπειδὴ ἡ κακία, τότε μόνον συστέλλεται, ἢ παύει διόλου ὅταν ἐξελέγχηται δημοσίᾳ. Ὅθεν ὡσπερ εἶνε ὠφέλιμον τὴν ἐπαινῶνται αἱ ἀρεταὶ δημοσίᾳ, διότι οὕτως εὐρίσκονται πολλοὶ ἐργάται αὐτῶν, οὕτως εἶνε λυσιτελὲς τὴν ἐλέγχωνται αἱ κακίαι καὶ μάλιστα ἐκεῖναι, ὅσαι ὑποδυόμεναι τὸ πρόσχημα τῆς εὐσεβείας, ὑπείσέρπουσιν ὑπούλως πρὸς βλάβην τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας· διότι οὕτως αἰσχύνονται καὶ αὐτοὶ οἱ φύσει κακότεροισι τὴν φαίνονται τοιοῦτοι.

8. Παιδαγωγικὰ μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἄναγνωστικά. Ἱερά ἱστορία, περιέχουσα ἐν ἐπιτομῇ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γραμμῆς τὴν ἱστορίαν, διηρημένην ἑκατέραν εἰς ἱστορίας ἐξήκοντα καὶ δύο. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ' 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 179 ἐκτὸς 7 σελ. ἀνευ ἀριθμήσεως περιλαμβανουσῶν τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων ἐν τῇ βιβλῷ.

9. Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Γεωγραφία Παλαιά, περιέχουσα τὰς ὀνομασίας τῶν τόπων καὶ πόλεων καὶ διαφόρων μερῶν τῆς γῆς, οἷον ἐπικρατειῶν, ἐπαρχιῶν, ποταμῶν, θαλασσῶν καὶ τῶν τοιούτων, καθὼς τὰ ὀνόμαζον οἱ παλαιοί. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκη'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. 147.

10. Παιδαγωγικὰ μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κω-

φῶν. Γεωγραφία Νέα, περιέχουσα τὰς ἐν γένει γεωγραφικὰς θεωρίας ἐν ἐπιτομῇ, καὶ ἐκάστου τῶν γενικῶν μερῶν τῆς γῆς τὰ διίφορα μέρη ἐπικρατείας, ἐπαρχίας, ποταμούς, θαλάσσας, πόλεις καὶ εἴ τι τοουτότροπον. Ἐν Πέστη παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ'. 1828.

Εἰς 8ον Σελ. XVI 222.

Ὡς δ' οὐ γγραφεὺς διηγεῖται ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς Νέας Γεωγραφίας ἔλαβ' πρόνοιαν καὶ περὶ ἐκτυπώσεως χαρτῶν, οἵτινες ὠρίσθησαν εἰς 50, ὧν 30 διὰ τὴν νέαν καὶ 20 διὰ τὴν Παλαιὰν Γεωγραφίαν, εἰς ἡμίση μεγάλης κόλλας ἕκαστος· ἀλλ' ἀφοῦ ἔγεινεν ἡ συμφωνία μετὰ τοῦ τεχνίτου καὶ προκατεβλήθησαν εἰς τοῦτον τὰ χρήματα ἐδυστρόπησε καὶ οὕτως ἄφησε τὸ ἔργον ἄνευ πινάκων κτλ.

11. Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Μυθολογία. περιέχουσα τὴν ἱστορίαν τῶν θεῶν, τὴν ἱεροπραξίαν τὴν πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἡρωϊκῶν αἰώνων. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ' 1827.

Εἰς 8ον σελ. 594.

Ἡ μυθολογία αὕτη εἶναι ἐπιτομὴ ἐκ τῆς πεντατόμου Ὠγυγίας Ἀθανασίου τοῦ Σταγειρίτου ἀπειδὴ οὖν ἡ πεντάτομος Σταγειρίτειος μυθολογία εἶναι οὕτω πλήρης, καὶ ἔχει καὶ μαρτυρίας ἱκανάς, ἐξ ὧν ἡρανίσθη ἕκαστα, διὰ τοῦτο ἡ παροῦσα σύνοψις ἐγένετο ἐξ ἐκείνης, μόνον τῶν Ἑλληνικῶν ληφθέντων, μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπιτομῆς, τῶν ὁποίων καὶ ἔχομεν ἀνάγκην, εἰ δέ τις προθυμεῖται νὰ μάθῃ πλείονα τούτων, οὗτος ζητῶν εὐρήσει τὰ πλείονα ἐν ἐκείνῃ λέγει ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ προοιμίῳ.

12. Παιδαγωγικὰ μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν, Ἀναγνωστικά. Ἀλφαβητάριον περιέχον ὅσα συμβάλλουσιν εἰς γνῶσιν τῶν Γραμμάτων, τοῦ συλλαβίζειν, καὶ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τῶν πρωτοπέτρων. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκῆ'. 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 76.

13. Παιδαγωγικά μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀναγνωστικά. Ὀνομαστικόν, περιέχον ὅσα συμβάλλουσιν οὐ μόνον εἰς ἔτι εὐχερεστέραν ἀνάγνωσιν ἐν ἐπιγνώσει, ἀλλὰ καὶ εἰς γνῶσιν πραγμάτων οἰκιακῶν τε καὶ φυσικῶν. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ'. 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 142. ἐκτὸς 4 σελ. ἐν ἀρχῇ περιεχουσῶν πίνακα τῶν ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ περιεχομένων πραγμάτων.

14. Παιδαγωγικά μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀναγνωστικά. Ἐκλογάριον, περιέχον ὅσα συμβάλλουσιν εἰς εὐχερῆ ἀνάγνωσιν ἐν ἐπιγνώσει· οἷον Ἀστεῖα, Μύθους, ἱστορίδια ἠθικά, καὶ τῶν ἐνδοξοτέρων Ἑλλήνων τοὺς βίους ἐν ἐπιτομῇ. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ'. 1827.

Εἰς 3ον Σελ. 131.

15. Παιδαγωγικά μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀναγνωστικά. Χρηστοθήθεια, περιέχουσα ὅσα συμβάλλουσιν ἑκάστῳ οὐ μόνον εἰς γνῶσιν τῶν καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ τῆς συμπεριφορᾶς, τῶν χρησιμωτάτων ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας, αὐκζ'. 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 78.

17. Παιδαγωγικά μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Διδακτικά, Ἀριθμητικὴ, περιέχουσα ὅσα συμβάλλουσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῶν λογαριασμῶν, ὅσοι εἰσὶ χρήσιμοι ἐν τῷ βίῳ. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττινερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ'. 1827.

Εἰς 8ον Σελ. 71 παρεκτὸς τριῶν σελ. ἐν ἀρχῇ, ἐν αἷς πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ.

17. (Μετατύψεις). Παιδαγωγικά μαθήματα συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίης, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ περιέχουσα

τούς τύπους, τοὺς ἀναγκαίους κανόνας τῆς Τεχνολογίας, τῆς Ἑτυμολογίας, τῆς Συντάξεως καὶ τῆς Συνθέσεως καὶ περὶ Ἀνωμάτων Ρημάτων. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Τράττηερ καὶ Κάρολκ. αὐλζ'. 1837.

Εἰς 8ον Σελ. 287 ἔκτος 10 ἐν ἀρχῇ ἄνευ ἀριθμήσεως ἐν αἷς προειδοποιήσις καὶ Πίναξ τῶν ἐν τῇδε τῇ Γραμματικῇ περιεχομένων.

ΣΗΜ. Ἡ παρῶτα βιβλίος εἶνε μετατύποις τῆς γραμματικῆς ὑπ' ἀριθμὸν 2 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως· εἰς πρώτην παρέλειφθησαν αἱ ἐν τέλει τῆς α' ἐκδόσεως ἐξ 28 σελίδων συνιστάμενα: «Διαταγαὶ περὶ τῆς παραδόσεως τῶν Παιδαγωγικῶν μαθημάτων καὶ εἴτι τούτων ὑπερτερον».